

ERDÉLYI GAZDA

KÖZ- ÉS MEZŐGAZDASÁGI HETILAP.

A LAP AZ ERDÉLYI GAZDASÁGI
EGYLET TULAJDONÁ.
TELEFON: 158 SZÁM.

AZ ERDÉLYI GAZDASÁGI EGYLET ÉS AZ ERDÉLYRÉSZI MÉHÉSZ
EGYLET HIVATALOS KÖZLÖNYE.
MEGJELENIK MINDEN VASÁRNAP.

SZERKESZTŐSÉGO ÉS KIADÓHIVATAL
KOLOZSVÁR, ATTILA-UTCZA 10 SZÁM
TELEFON: 158 SZÁM.

Az E. G. E. alapító tagdíja 2000 lel, rendes tagdíja évi 200 lel, kiscgazdák, gazdatisztek és gazd. alk. részére 150 lel. A tagok az Erdélyi Gazdát 150 lel pótdíj ellenében kapják.

A lapfelfüggyelő bizottság felügyelete mellett felelős szerkesztő és kiadó:

TÖRÖK BÁLINT

AZ E. G. E. TITKÁRA

Előfizetési díj nem tagok részére:
Egy évre 400 lel Negyed évre 100 lel
Fél évre 200 lel Egyes szám 8 lel

Kreybigismus, többtermelés.*

Irta: dr. Kunffy Zoltán mezőgazd. mérnök.

Manapság, mikor minden gazdaság pénzügyi zavarokkal küzd, valamennyi a racionális többtermelést igyekszik megvalósítani, ebben látván az egyetlen kivezető utat a gazdasági konszolidáció felé.

Ez a többtermelés Kelet- és Közép-Európában legelsősorban a mezőgazdasági termelésre vonatkozik, mint olyan nemzetgazdasági üzemágra, mely ezen államok háztartásában döntő befolyást gyakorol. A mezőgazdasági ipari többtermelés több részre oszlik: a növénytermelési, állattenyésztési és mezőgazdasági többtermelésre. Helyszüke miatt csak az elsővel óhajtók foglalkozni, főleg pedig azokkal az új eszmékkel, teoriákkal és gyakorlatba is már eredményesen átvitt dolgokkal, melyek a növénytermelést, talajmunkálatokat egész más alapra fektették és melyek újdonságuk dacára is már komoly eredményeket tudnak felmutatni, s melyet hazánkban „Kreybigismus” néven ismerünk.

Eltérően az eddigi nézetekkel szemben, melyek a talaj termőerejének biztosítását, annak organikus és bizonyos ásványi anyagokkal való bő ellátásában látták, megállapítást nyert, hogy hiába trágyázzuk földjeinket, akár milyen bőven is, akár istálló-, zöld-, vagy műtrágyákkal, ha abból bizonyos mikroorganizmusok hiányzanak, vagy ezeket kiöljük helytelen termeléssel, rossz talajmiveléssel stb. Mert a talaj nem egy holt anyag, sőt ellenkezőleg az, élő mikroorganizmusoknak miriadjait tartalmazza és épen ezek az élő organizmusok idézik elő a kulturnövények fejlődését.

Több, mint egy századdal ezelőtti állapította meg a német Thaer, hogy a talajba végbenő változások nemcsak organikus és anorganikus kémiai folyamatok, hogy a növények buja fejlődése nemcsak a levélzöld (chloroill) asszimiláló képességétől, a gyökérzet ásványi só felvevő képességétől függ, hanem bizonyos biológiai folyamatoktól is, melyek a földben lejárásznak. Később a XIX. század második felében Heirigel, Berthelot, Dinogradsky megállapították, a pillangósok gyökérgumóiban levő baktériumoknak (*Bacterium radicola*) nitrogén-asszimiláló képességét. Főleg ettől az időtől kezdve foglalkoztak a földben levő mikroorganizmusokkal, melyek igen sokfélék. Vanak egysejtű protozoák, különféle gombák, nematodák, baktériumok, stb, melyeknek szervezeteik felépítésére ugyanazon anyagokra van szükségük, mint a magasabb redő organizmusoknak: Tehát C, N, O, H, P₂, O₅, Ca, K-ra. Aszerint, amint a szükséges C-t (organikus szénvegyületek) és N-t (nitrogén) a levegőből veszik fel, vagy a földben levő organikus vegyületekből, tehát meg van-e a képességük anorganikus anyagokat organikusakká átalakítani, vagy pedig nem, autotroph-, illetve heterotrophoknak nevezzük őket. Ennek megállá-

pillása azért fontos, mert vannak heterotroph baktériumok, melyek igen hasznos munkát végeznek a talajban, de csak akkor, ha organikus tápanyagokkal (istállótrágya) kellően ellátjuk őket. Ezek elősegítik a talajban az ásványi anyagok feltárását és a növényi gyökerek által könnyebben felvehető vegyületekké alakítják át azokat. Tehát nem azért kell istállótrágyával ellátni földjeinket, mert az abban lévő szervesen ásványi sók, mint növényi tápanyagok, szükségesek azoknak erőteljes fejlődésére, hanem azért, hogy az istállótrágyában lévő szerves szénvegyületeket, a baktériumok a maguk táplálására fordíthassák. Hasonló szerepet játszanak a műtrágyák is — legalább részben —, melyeknek ásványi sóira is szükségük van a talajbaktériumoknak. Hiszen ha jól meggondoljuk, hogy egy közepes, vagy akár nagy terméssel mennyi phosphorsavat, káliumot, nitrogént és kalciumot vonunk ki a termőtalajból, szinte nevetségesnek tűnik fel, hogy a 3—6 évenként megisméltendő trágyázással gondoljuk ezt pótolhatni!!! Méltán kérdezzük azonban, hogy hát honnan terem mégis a föld? A talaj olyan gazdag, pl. phosphorsavban, hogy azt századokon keresztül sem tudjuk kimeríteni, csak hogy az olyan kémiai vegyületek alakjában van elraktározva, melyek igen nehezen oldódnak. És ezzel el is érkeztünk a talajbaktériumok feladatához. A talajbaktériumok ugyanis, ezt a növényi gyökérzet által fel nem vehető, vagy csak nehezen felvehető formában lévő phosphorsavat olyan vegyületekké transzformálják, melyeket a növény már fel tud használni.

A második fontos munka, melyet a talajbaktériumok kifejtene, az organikus anyagok leéptése, szétbontása, melynél, mint minden oxidációnál óriási mennyiségű CO₂ (széndioxid) fejlődik. A szén-sav, az organikus savaknál erősebb sav, s ezáltal mindazon növényi tápsóknál, melyek a talajban gyengébb organikus savakhoz vannak kötve, cserebomlást idéz elő, mikor is a széndioxid felszabadul, a phosphorsav, a növényi gyökerek által könnyebben felvehető formába kerül. A széndioxid pedig lassanként kiáramlik a földből és a növények leveleinek alsó felületén nagy számban lévő szájnyílásokon keresztül (négyzetmilliméter levélfelületen 100—700 szájnyílás van) — melyek a növény gázkicserélődésének automatikus szabályozói, — behatol és szerves vegyületekké, mint Formaldehyd, transitorikus keményítővé és végül cukorrá, tehát a növényi sejt és szövetek felépítésére szolgáló anyagokká alakul át. Németországban, hol rájöttek arra, hogy milyen előnyököt biztosít a CO₂-val való trágyázás, Köln város ipartelepének széndioxidot tartalmazó füstgázait csővezetékken kertekbe vezették, hol az ágyások közt a kilukkalt csövekből kiáramló széndioxidot a növények felvették, feldolgozták. Az eredmények meglepőek voltak. De ha meggondoljuk, hogy a levegőnek csak 0,3 volum.-% a széndioxid, könnyen megérthetjük, hogy ez a széndioxid-concentráció korántsem elég nagyobb tömegű növényzet fejlődésére. Félre nem értendő, nem a levegőben lévő széndioxid kevés, hanem annak koncentrációja alacsony.

A harmadik igen fontos munka, melyet a talajbaktériumok végeznek, a levegő nitrogénjének asszimilálása. Az általunk fel nem használt, a levegő nitrogénjét, — mely annak mintegy 79%-át képezi, — ammoniákká (N H₃), majd (N O₂) nitrillé, s végül (NO₃) nitrátvegyületekké asszimilálják s ezáltal a talajt, legértékesebb tápanyagában gyarapítják, megkímélvén a gazdát a legdrágább műtrágya beszerzésétől és felesleges használatától.

Az előbb mondottakból láthatjuk a talajbaktériumok fundamentális jelentőségét a növényzet fejlődésére, ezért tehát elő kell mozdítani ezen talajbaktériumok életműködésének és elszaporodásának életfeltételeit, melyek a talaj physikai és biochemiai tulajdonságaival függnek össze.

A talajbaktériumok fejlődésére elsőrangú fontossággal bír a talaj oxigén tartalma, nedvessége, a temperatura, a talaj aciditási viszonyai, savkiegyenlítő kapacitása stb.

A talajnak oxigénnel való ellátása több okból fontos. Részben, mert a nitrogént asszimiláló baktériumok aerobok, tehát csak levegő jelenlétében tudják munkásságukat kifejteni, részben pedig olyan talajokban, melyekben ferrovasionok vannak, melyek a talaj oxigénjét reduktió révén kötik, a talajban oxigén hiányt idéznek elő. Ez rosszul mivel földekben gyakori jelenség. Az oxigén hiány viszont elősegíti bizonyos anaerob baktériumok elszaporodását és tulsulyba jutását, melyek káros hatást fejtenek ki. Ilyenek a denitrifikáló baktériumok, melyek a már nitrátvegyületekké alakított nitrogént nitráttá, majd ammoniákká, végül szabad nitrogénné alakítják át, mely utóbbi a földből gáz alakban elillan, tehát a talajt legértékesebb tápanyagában szegényítik. Oxigén hiány a talajban levő organikus anyagokban rothadást idéz elő, a humus savassá lesz és toxikus vegyületek keletkeznek.

A talaj kellő nedvessége is fontossággal bír. A kalászosok, melyek a földet kiszáritják, talajbaktériumölők, ép így a gyakori szántás is káros hatással van a talajbaktériumokra, mert a talajt kiszáritja.

A temperatura is befolyással van a talajbaktériumok fejlődésére. Bizonyos optimális temperaturáról, mely circa 24 fok Celsiusnál van, szaporodnak legjobban, ennél magasabb temperaturánál munkájuk gyengül. Viszont a túl alacsony hőmérséklet is gátolag hat működésükre; ez az oka, hogy télen minden talajbaktérium tevékenysége szünetel.

A talaj aciditási viszonyai egyik legnagyobb fontossággal bíró faktor, mely a talajbaktériumokra döntő befolyást gyakorol. A talajban élő penészgombák savanyu talajokban tenyésznek jól, ellentétben a hasznos talajbaktériumokkal, melyek csak neutrális vagy alkalicusan (lugosan) reagáló talajokban prosperálnak. Oly érzékenyek a savak iránt, hogy egyéb baktériumok által kiválasztott kismennyiségű savak, képesek teljesen meggátolni őket működésükben, ha csak nincs meg a talajnak a kellő savkiegyenlítő kapacitása. Ezen ok miatt megvizsgálandók talajaink, vajjon lugosak-e, vagy savasak, továbbá, hogy meg van-e a megfelelő savkiegyenlítő képességük, mert ha utóbbi

* Miféle termelési kísérletek is folytak e téren, igen örülnénk, ha cikkirő ur volna szives az eredményeit is ismertetni egy cikk keretében, mert olvasóinkat azok melegen érdekelnék.

Ervényesül-e az edafonsörét és a bioplankton-öntözés minden kultur növényünkénél?

Felelet R. K. úr kérdésére is egyuttal.

hiányzik, vagy a priori savasan reagálnak, akkor nem szabad savasan reagáló műtrágyákat, mint a superphosphát, szénsavas ammoniák, használni, hanem azokat, lugosokkal kell pótolni, mint a rhenainaphosphát, mézsnitrogén stb.

Miután láttuk ezen hasznos talajbaktériumok vitális jelentőségét, természetszerűleg arra a gondolatra jutottunk, hogy azokat olyan talajokban, melyekben ezek hiányoztak, mesterségesen meghonosítsuk. Ennek megvalósítására szolgálnak a salétromtelepek.

A salétromtelepek gondolata igen régi, már a XV. századból vannak feljegyzéseink, melyek ilyenekről szólnak. Akkor nem talajjavítási célból, hanem puszkaporgyártásra készültek. A mai salétromtelep célja egy olyan tápanyag létesítése, melyben az abba beleoltott nemes baktériumok könnyen elszaporodhatnak és a szántóföldre kiszórva erélyes munkát fejthetnek ki. Ezért tehát olyan anyagokból kell állnia a salétromtelepnek, melyek a baktérium organismusának felépítéséhez szükségesek, tehát C, P₂O₅, Ca, K, H₂O, N-ből.

A szükséges C-vegyületeket (organikus szénvegyületek) a kompost, vagy érett istállótrágya szolgáltatja, a P₂O₅ (phosphor-sav) t lugosan reagáló rhenainaphosphát, a Kalit, fahamu, vagy 40%-os kálisó alakjában juttatjuk bele. A salétromtelepeket, tehát következőképpen állítjuk össze például:

1000 q. föld

500 q. trágyamészpor

500 q. komposzt vagy érett istállótrágya.

Ezen nyersanyagokat télen összehordjuk, hogy a fagy alaposan átjárja és tavasszal, április közepén összekeverjük egész egyneművé, majd 10–20 méter hosszú, 2 m. széles, 30–40 cm. magas, virágágyásokhoz hasonló halmokba rakjuk. Földnek, legjobb utmeltéki árok-tisztítási, vagy egyéb humozus földet venni. Ezután négyzetméterenként 3–4 kg. rhenainaphosphátot és 3–4 kg. fahamut vagy 40%-os kálisó szórunk az ágyásokra, melyet erősen bekapalunk. Most készítünk 200 l. vizet, melybe 10 kg. melasset, vagy 4 kg. cukrot, 200 gr. Mangansulphátot (patkában kapható) és 10 doboz Nitrofer baktériumkulturát keverünk és feloldunk. A Nitrofer baktériumkulturát a dresdai Azotogen Institut állítja elő, ezeket magyarországi képviselőtől (Budapest V. Sas u. 29.) lehet beszerezni. Evvel a lével megöntözzük a telepeket, melyeknek további gondozásáról jegyzek még néhány szót meg. A salétromtelepeket kéthetenként át kell lapátolni és annyira öntözni trágyalével, vagy ennek hiányában vízzel, hogy az, olyan nedvességi állapotban legyen állandóan, mint ahogy a jó termőföldnek szüksége van. Szeptember elejére már használhatók a telepek, s kat. holdanként 8–10 q t szórunk a vetőszántásra, majd beboronáltatjuk, mint a többi műtrágyát.

Ezen salétromtelepi földnek kétfős haszná van.

1. A salétromtelepben lévő nitrogényűjtő baktériumok a nyár folyamán olyan magas nitrogén koncentrációt állítanak ugyanis elő, — a telepek jó kezelése esetén —, hogy fentebb említett mennyiség használata esetén holdanként 100–150 kg. kénsavas ammoniákot pótolhatunk a salétromfölddel.

2. Olyan nemes baktériumokat oltunk és szaporítunk el talajainkba, melyek talajaink physikai és biochemiai állapotára és ezáltal terméseink fokozására igen kedvező hatást gyakorolnak.

Örömmel látom, hogy Herényi Gothárd Sándor-kiváló művének ismertetése méltó érdeklődést keltett a gazdaközönség körében. Kérdéstevének határozott igennel felelhetek. Az edafonsörét nem azonos a pillangosviráguknál már ismert Bacterium Radicicola-val, sőt arról nevezetes, hogy nem is egyetlen baktériumot, nem is csupán baktériumokat, hanem a mikroszkopikus talajélőlényeknek egész seregét tartalmazza. Vannak benne kimondott penészgombák, mint a Eladasporium humificans, baktériumok, bacillusok, sőt algák és még eddig hovátartozandóságukra is kétes élőlények. Ezek nem kimondott élősdiek, sem szimbiózisba nincsenek az egyes növényekkel, mint a Bacterium Radicicola. Önállóan élnek a talajban vagy csupán egymás támogatására utalva. Szerpük részben a talaj sóinak oldhatóvá tétele a növények gyökereik számára, részben pedig a levegő szabad-nitrogénjének leköltése. A mulkori ismertetésben felsoroltak közül leginkább kiemeli Gothárd az Azotobacter crococcum-ot, melyet a legintenzívebben nitrifikálónak mond s melynek munkáját, hogy Gothárd szavaival éljek „egy négyzetméter földön is, már mérleggel lehet kimutatni.”

Nem csekély dolog ez, amit Gothárd állít, a „Házi csipisalétrombányák” készítése, melyet első cikkemben megírtam milliárd baktérium és egyéb élőlény vegyes kulturájával *milliárdnyi költség és verejtékesöpp megtakarítását jelent számunkra*, sőt elfogadható magyarázatát adja a talajajerő kimeríthetlenségének és kosarazással való minimális trágyázás maximális eredményeinek. Ez utóbbit a székelly így fejezi ki: „A juhoknak minden lépése trágyázást jelent a szántóföldön.” Nem csupán a juhtrágyával bevitt csekély nitrogéntartalom idézi elő ezt a hatást, hanem a szalmamentes juhürülék elsőrangú edafikus hatása, mely elszaporítja az összes talaj-mikroorganizmusokat.

Hogy gazdatársaimnak még nagyobb kedvet csináljak a kísérletezéshez felsorolom itt Gothárdnak néhány pozitív kísérletét.

A karalábé — írja — első edafont alkalmazó tanítványomnál a múlt ősszel mozdókorsó nagyságúvá nőtt, fás egysem volt között, ott ahol edafon sörétet kapott.

A téli saláta alá először októberben a külletéskor adott edafonsörétet, másodszor tavasszal és óriási, kőkemény salátafejeket aratott.

A spenót (Erfurti Goliáth) 5 négyzetméter bőven trágyázott területen 2.56 kg. levelet adott edafon sörét nélkül, edafonnal kezelve 5.5 kgr.-ot.

A főzelék-tők edafonnal ültetve csak 15 nappal termett később, mind azok, melyek már virágoztak az edafonos ültetés idején és 20 fészkekből 40–50 tőköt adott.

A paprika bioplankton-vízzel öntözve a leghálásabbnak mutatkozott és bő, édes termést hozott.

A mák az edafonra és bioplankton-öntözésére annyira reagál, hogy 1923-ban délszaki növényhez hasonlított, de sajnos egy jégeső miatt termése nem volt megállapítható.

A bab legjobban reagál minden eddig kísérlet alá vont kulturnövény között. A baktériumok hatása alatt oly buja növéssé lesz, hogy második virágzása meg sem érik.

A füge, melynek c-erjél kertemben — írja Gothárd — két éve meddön állottak az erős edafikus trágyázás hatása alatt — gallofan és planktonnal — sok ezer fűgét eredményezett, ami szép jövedelmet adott.

Ime egy kis ízelítő Gothárd nagyhorderejű kísérleti eredményeiből. Szándékosan soroltam fel itt a különböző növényi családokba tar-

tozó kulturnövényeket annak igazolására, hogy az edafonsörét egyetemes hatása, de lelkiismeretlenség lenne tőlem elhallgatni, hogy mind-ezeknél Gothárd a műtrágyákat is párhuzamosan alkalmazta. Különösen a szuperfoszfát és kálit. Hiszen ez természetes is, ahhoz hogy az edafonsörét oldhatóvá tegye a tájajásokat, lenniök kell talajajásoknak. Szerintem Gothárd rendszere egy olyan jelentőségű lépés előre a talajerő fentartásánál és terméseink fokozásánál, mint annak idején a Liebig-féle tápanyag-minimum-elmélet volt.

Komolyan kell vennünk, mert elméletileg semmi sem zárja ki annak valószínűségét és meg kell próbálnunk, mert hasznot ígér.

Dr. Nagy Endre.

Ergőgáz előállításának növényi hulladék anyagokból.

Egy komoly bécsi lap híradása szerint Poleich Gübther bécsi vegyész-mérnöknek, sikerült egy olyan új eljárást kidolgozni, a mely által lehetséges bármilyen növényi eredetű anyagból minden előzetes kezelés nélkül egy szállítható gázgeneratorban gázt előállítani. Az így előállított gáz bármilyen gáz-, benzin- és olajmotor hajtására alkalmas. Az új üzemben tartási módhoz való átalakítás a motoron nem igényel szerkezeti változtatást, csupán a meglevő elgázosítót kell az új generátorral helyettesíteni és a gyújtást kell megfelelően beállítani. Egy bécsi gépgyárban eszközölt tartós kísérletezés folyamán a generátort különféle nyersanyagokkal táplálták anélkül, hogy egyik anyagról a másikkól való áttérésénél a motor járását meg kellett volna szakítani, mert a gáztermelési folyamat egy egyszerű készülék által a gázszükségletnek megfelelően önműködően lesz folytatva, vagy gyorsítva. A gép kiszolgálásához nem kell több személyzet, mint ugyanazon motorok benzinnel, vagy olajjal való járatásánál. A fentelölő előadása szerint az ő készüléke bármilyen növényi anyagot, úgy a hogy az van, minden előkészítés nélkül, éppen úgy elgázosít, mint a kokszt vagy faszenet. Az elgázosítás alatt víz termelődik, tehát a generátort vízbe szegény vidéken is lehet használni. A termelt gáz teljesen kátránmentes. Üzemszünetek alatt a levegő hozzávezetés elzárása által a gáztermelés egy minimumra csökken és a készülék felügyelet nélkül magára hagyható. 5 perccel a levegőcsap kinyitása után a motor teljes gázfogyasztással újból üzembe helyezhető. A próbák folyamán 56 órai üzemszünet után is sikerült ezt így végrehajtani. A hideg generátor megtöltésének kezdetétől a teljes gázszolgáltatásig 15–20 perc szükséges a szerint, hogy milyen a külső levegő hőmérséklete.

A gáz képződés egy gyufaszállal való meggyújtás által indítható meg.

A találmány jelentősége abban rejlik, hogy igen kis értékű anyagokat, amelyeknek az elhordása rendszerint szintén pénzbe kerül, erőtermelésre lehet felhasználni. Az üzemből tehát csak amortizáció és munkabérből tevődik össze, mert az üzemanyag úgy szólván semmibe sem kerül.

Egy egyszerű szerkezeti résznek a generátor és motor közre való beiktatása által a berendezést változtatva lehet generátor gázzal, benzinnel vagy olajjal járítani úgy, hogy egyik hajtási módról a másikra való átállítás pár perc alatt megtörténhetik. Markó mérnök.

Holozsvári Takarékpénztár és Hitelbank Részvtárs.

Cluj-Holozsvár, Plata Unirel (volt Mátyás király-ter) 7. sz.

Főhíjai: Dés, Dicsőszentmárton, Gyulafehérvár és Marosvásárhelyen. — Saját tőkéi 77 millió lej. Affiliált intézetei: Torda-aranyosvármegyei Takarékpénztár Rt. Tordán, Alsófehérvármegyei Gazdasági Bank és Takarékpénztár Rt. Nagyenyed, Udvarhelymegyei Takarékpénztár Rt. Székelyudvarhelyen és Székelykeresztúron, Szászrégenvidéki Takarékpénztár Rt. Szászrégenben és Népbank Rt. Bánffyhadon. Minden bankügyletet a legelőnyösebben végcz. — Engedélyezett devizahely. — Áruárktárol a vasút mellett.

Ismét kapható

a Rriegner-féle REPARATOR

hűlés, csuz, köszvény elleni szer, minden gyógyszerárban. Ara 65 L. Ahol nem kapható, oda 3 üveget 210 lei utánvétellel küld a főraktár.

Farmacia FLOHR Cluj.

EGYLETI ÉLET.

Az E. G. E. igazgató-választmányának ülése.

Az E. G. E. igazgató-választmánya e hó 5-én tartotta meg tavaszi ülését br. Jósika Gábor elnökleite alatt. A gyűlés több nagyobb érdeklődésre számot tartó kérdést tárgyalt le, amelyekről az alábbiakban számolunk be.

Miniszteri feliratok.

Közudomásulag számtalan panasz hangzott el a gazdák körében a mezőgazdaság válságos és türethetetlen helyzete miatt. A bajok okát kutatva, mint egyik legjelentősebb sérelemre a mezőgazdaság érdekelt nem méltányoló vám és vasúti szállítási politika gazdaellenes rendszerére hívta fel az egyesület a kormány figyelmét. Részletesen kifejtette, hogy a mai vámpolitikai rendszer a mezőgazdasági termelés megdrágítását és a mezőgazdasági termények és termékek katasztrófális árleszorítását eredményezi. Külön felirataiban tiltakozott a termelésre bénítólag ható újabb adóterhek, a földadónak háromszorosára való felemelése ellen, valamint azon intézkedések ellen, amelyek az amugy is töke hiányban szenvedő mezőgazdaság értékeit elvonják állami szolgáltatásokra így a lovaknak, szekereknek, szerszámoknak hadgyakorlatok idejére a legnagyobb munkaidőben való elrekvirálása, a gazdáknak és állataiknak közmunkára való kirendelése és egyéb csak egyoldalúan a gazdákra háruló közterhek ellen. A földmiveléssel foglalkozó tömegek teherbíró képességét az állam már is túlterhelte az egyenes, községi, forgalmi, fogyasztási, pótsb. adókkal és a folyó évtől kezdve e régi adók felemelésén kívül utódó címen minden állatra külön újabb adót vetett. E sérelmek ellen a parlamentben is történtek fe szöveges felhívások, de sem a felterjesztésünknek, sem pedig a felszólalásoknak nem volt meg a kívánt hatása. — Felírt továbbá az egyesület a mezőgazdasági munkások és a mezőgazdasági termények kedvezményes fuvardíj mellett való szállítása érdekében, e téren is csak igen csekély fuvardíj mérsékléseket sikerült elérnünk.

A szakosztályok jelentése.

A Növénytermelési Szakosztály beszámolója rendén tudomásul vette a választmány az őszi motorek bemutatásáról szóló jelentést, melyről az E. G. E. annakidején beszámolt. Tudomásul szolgált a f. évben beindított kukoricafajta termelési, valamint mézszénitrogén műtrágyázási kísérletekre vonatkozó jelentések. — A folyó évre tervbe vett kukoricakiállítás anyagi eszközeit még nem sikerült biztosítani a szakosztálynak, mindezek dacára nem mondott le a kiállítás rendezésének tervéről sőt az őszi folyamán egy burgonya-kiállítást is óhajtaná rendezni a fajliszta burgonyavetőmagot termelni óhajtó gazdáknak megkönnyíteni óhajván ezzel a vetőmagbeszerzést.

A Szőlészeti és Borászati Szakosztály a nagyenyedi és dési vándorgyűlésekről szóló jelentése mellett beszámolt a szatmári és nagyváradai vándorgyűlések érdekében tett lépésekről, amelynek tudomásul vétele után a

Cukorrépatermelési Szakosztály jelentésében tudomásul szolgált a december 16-i marosvásárhelyi szakosztályi nagygyűlésről szóló beszámoló, mely az E. G. E.-ban is részletesen közöltetett. A szakosztály a termelői és repamunkás szerződés revíziója mellett több rendbeli tárgyalást folytatott az erdélyi gyárak vezetőseivel, a kormánnyal, ipari hatóságokkal, a gazdasági érdekképviseleti szervekkel a termelés rentabilitásának fokozása érdekében. Jelentős munkát fejtett ki a szervezet kiépítése és működési körének kiterjesztése, ugyancsak a repaárak megállapítása érdekében.

A Hann és Tsa. Műszaki és Keresk. R.

T-nak, mint az egyesület géposztályának működéséről szóló jelentésből a választmány a vállalat szolid vezetéséről egészséges fejlődéséről szerzett meggyőződést. A géposztály a folyó évben is nemcsak a gazdasági gépek, hanem a vetőmagvak beszerzése terén és az eddigi megszokott megbízható minőségű árukkal és árak mellett áll a gazdaközönség rendelkezésére, minden igényt kielégítő módon.

Az Irodalmi és Könyvtudó-vállalati Szakosztály jelentése gyanánt tudomásul vette a választmány dr. Szentkirályi Ákos: A sertés-tenyésztésről és hizlalásról szóló, valamint dr. Nagy Endre: A cukorrépatermelésről szóló füzetének román nyelvre történt lefordítását, amelyek csak akkor kerülnek kiadásra, ha megfelelő számú megrendelést kap előzetesen a szakosztály.

Az Állattenyésztési Szakosztály a „Filex” nevű új metelykór elleni szerrel végzett eredményes kísérleteket, minek alapján a választmány felkérte a szakosztályt, hogy az idei őszi folyamán a rendelkezésre álló metelykór elleni szerekkel egy összehasonlító kísérletet végezzen.

Szakoktatás.

A romániai magyar mezőgazdasági szakoktatás ügy igen siralmas képet mutat. Ugy a serdülő gazdái, mint a felnőtt gazdák csak a magyar gazdaságszervek áldozatkész-ségétől és anyagi képességeitől függőleg részesülhetnek gazdasági téren magyar nyelven szakoktatásban, mert a romániai gazdasági szakiskolák közül egyedül a csikszeredaiban hasznáják a magyar nyelvet ott is csupán „kíséítő nyelv” gyanánt, a többi iskolákban az oktatás mind román nyelven folyik. Az E. G. E. a rendelkezésre álló igerr szerény anyagi eszközökkel és a lehetőségek határain belül igyekszik e téren feladatának megfelelni. E cél szolgálatában állanak az Irodalmi Szakosztály kiadványai, az „Erdélyi Gazda”, annak különnyomatai, „Méhészeti Közlöny” c. melléklete, az egyesületi szakosztályainak vándorgyűlései, a folyó évben a gazdái részére rendezett, félévre terjedő németországi tanulmányut, a f. év tavaszán a Bánáti rendezendő és a mágnesítés tanulmányozását célzó 6 napos kirándulás, ugyancsak az április hó folyamán Székelyudvarhelyen kisgazdák, papok, tanítók részére tartandó gazdasági és szociális tanfolyam, valamint a Kolozsvári ref. teológián a IV. éves hallgatók részére rendezett két hetes gazdasági tanfolyam is, amelyeknek előkészítése és sikere érdekében az elnökség a szükséges lépéseket megtette.

Különfélék.

Tudomásul vette a választmány a gazdabál eredményéről, a jan. 8-i gazd. előadásokról, a zöldhitel-ügyről, budapesti tenyészállat és prágai mezőgazdasági kiállításról, az egyesületi szögesdrótkerítés katonai célokra való igénybeviteléről, a zsuki lóversenyéről, új állapotbeszerző és állapotbiztosító szövetkezetek, gazdakörök létesítéséről szóló jelentéseket, majd a közgyűlés napjának április hó 10-re való kitűzése és 28 új tag felvétele után az ülés véget ért.

A németországi gazdasági tanulmányut.

A kisgazdák számára rendezett németországi gazdasági tanulmányut terve azért merült fel, hogy kisgazdáinkat elvezesse ahhoz a néphez, melynek páratlan tudása, vasakarata és szorgalma olyan magas fokra emelte a német gazdálkodást minden terén, hogy mintaképe ma az egész világ mezőgazdálkodásának. Különösen a mi gazdaközönségünket érdekelheti ez, mert sok olyan újítást láthat, tapasztalhat és tanulhat, amit talán még hírből sem ismer, noha úgy az egyes embernek, mint a köznek javára szolgálna azok ismerete és alkalmazása. A kirándulás célja, hogy azoknak a kisgazdáknak, akik hivatást éreznek magukban a falu vezetésére, alkalmuk legyen tanulni, tudásukat tegyék majd a falu közkincsévé. A kisgazdák

közül a díjtalan helyekre nyolcan jelentkeztek Erdélyből, hárman visszamondták részvételüket. A fizetéses helyre sem kisgazda, sem közép-birokios nem jelentkezett egy sem. Szomorú jelenség. Reméljük azonban, hogy jövőre megismételhetjük akciónkat és azt is reméljük, hogy akkor több jelentkező lesz e ritka kedvező alkalom megragadására.

A cukorrépaárak megállapítása ügyében a héten az alábbi értesítést küldötte a Cukorrépatermelési Szakosztály a községi bizalmi férfiak címére. Hihetőleg e héten megtörténik a döntés úgy a tavalyi, mint az idei árak tekintetében. E kérdés mielőbbi tisztázása ügyében a hét elején Lázár Simon szakosztályi elnök is Bukarestbe utazott. A jövő heti számunkban az elnök ur személyes információi alapján bizonyára bővebben fogunk foglalkozhatni a kérdéssel. Az értesítés szövegét az alábbiakban közöljük:

Tisztelt Gazdatárs ur! A mai cukorárak alapján a termelőket egy mázsa cukorrépa ára fejében 130 lei 60 bani illeti meg, amely összegből 1 százalék bélyegilleték címen levonandó, vagyis 130 lei, tehát 129.30 bani az az összeg, amelyet a termelők jogosan igényelhetnek a répaért mázsánként. Ezzel szemben a gyár 128 leies alapon fizeti a répa árát, amely összegből az 1 százalék bélyegilleték levonása után 126 lei 72 banit fizet ki a múlt évi répaért. — Amidőn ezt több oldalról vett érdeklődés alapján az érdekelt Gazdatárs urakkal való közlés céljából tudatjuk, egyben kérjük azt is közölni, hogy az ármegállapító bizottságban a Cukorrépatermelők Szövetségének képviselői ragaszkodnak a termelőket jogszerűt megillető árak megállapításához. A gyárak képviselői az alacsonyabb árakon értékesíthető cukorfeleslegre való hivatkozással igyekeznek az átvételi árakat levonni. — Az ármegállapítás jelenleg miniszteri döntés alatt áll. Az 1927. évi termelésű répa árának a megállapítása is döntés alatt áll. Amint az ármegállapítás eredményéről és részleteiről értesülést kapunk, azonnal tudósítást fogunk küldeni. — Cluj, Kolozsvár, 1927 március 6. az E. G. E. Cukorrépatermelői Szakosztálya, mint a Termelők Szövetsége.

Kukorica termelési kísérletre vállalkozók részére Várady Mihály dési gazdatársunk az általa 25 év óta nemesített kiváló tengerifajtából díjtalanul volt szíves az E. G. E. Növénytermelési Szakosztálya részére vetőmagot felajánlani, csupán a csomagolási és szállítási költség terheli a megrendelőt. E fajta termelése a székely vármegyékben is igen jó eredménnyel jár.

Tagdíjnyugtázás.

Az E. G. E. titkári hivatalához a következő összeg küldettek be:

1925. évre 100 L. tagdíjat fizetett: Harmath Győző Nagyenyed.

1925. évre 100 L. E. G. pótdíjat fizetett: Harmath Győző Nagyenyed.

1926. évre 200 L. tagdíjat fizetett: Harmath Győző Nagyenyed (50 L.), dr. Darkó Ákos Kolozsvár (100 L.), Schöppner Sámuel Sövényfalva (100 L.).

1926. évre 100 L. E. G. pótdíjat fizetett: Schöppner Sámuel Sövényfalva.

1927. évre 200 L. tagdíjat fizetett: dr. Darkó Ákos Kolozsvár, Bartalls József Gyulafehérvár (150 L.), Tolvaj György Széplak (150 L.), dr. Czilkó István Csikmindszent.

1927. évre 150 L. E. G. pótdíjat fizetett: Zsák János Nagyhalomgy, dr. Darkó Ákos Kolozsvár, Schöppner Sámuel Sövényfalva, Bartalls József Gyulafehérvár, dr. Czilkó István Csikmindszent.

Gyümölcsfa és szőlőoltványok

legjutányosabban beszerezhetők

„TRANSYLVANIA”

Faiskola és Szőlőoltványtelep, Alud, Judetul Alba.

Árjegyzék kívánatra ingyen. 3977

Vegyes közlemények.

Adé si na. Garoflid földm. miniszter most terjeszti be a földmivelés támogatását célzó nagy vonalakban már ismereteit törvényjavaslatát. A gazdák hiteligényének kielégítéséhez szükséges tőkét részben az állatexportilletékek felemeléséből tervezi összehozni. Amikor az ipar támogatását szolgáló ipari hitelhez szükséges tőkét összehozta a kormány, az iparra nem vetett külön adót. Az exportilletékek felemelésével a mezőgazdaság általános érdekei szenvednek ismét újabb sérelmet. Mi csak akkor kapunk, ha előbb adunk, az ipar pedig csak kap a gazdák által fizetett adóból is, anélkül hogy adna is valamit. Hol van itt az igazság, az egyenlőség, testvériség!

50 kg. nemesített, korai, keményszemű bányai tengeri vetőmag áll rendelkezésre az E. G. E. titkári hivatalában megadandó címnél mit az E. G. E. hozott fajta kísérleti termelési célokra. A bányai főhercegi uradalomból importált eredeti mag és nem utántermelés. Ára 500 L. Megkeresés az E. G. E. titkári hivatalához küldendő

Aki megbízható konyhakerti vetemény, takarmány és virágmagot óhajt beszerezni, forduljon az E. G. E. vetőmagosztályához a Hann és T-sa céghez Kolozsváron Deák Ferenc u. 11. sz.

A jutazsákok magas behozatali vámja miatt a gabonaszállítások főként az export igen költséges. A jutaszövet vámja az érték 35 százaléka. E magas vám első sorban a gabona-termelőket sújja, ugyintén a ponyva vászon nélkülözhetetlen szükségleti cikk, amelynek kg.-ként 30 L. a behozatali vámja. Az ilyen és ehhez hasonló terhek teszik lehetetlenné a mezőgazdasági termelés jövedelmezőségét.

Lóhere, lucerna, szarvaskerep vetőmagot tisztítanak: az Erdélyi Gazdasági Egylet Kolozsváron, a Szolnokdabokavármegyei Gazdasági Egylet Désen és a Szatmárvármegyei Gazdasági Egylet Szatmáron. Tisztítottan vetőmagot vetni bűn, aki azt vet büntetendő cselekedetet követ el.

A marosmegyei mezőgazdasági kamara ülése. A marosmegyei mezőgazdasági kamara hétfőn ülést tartott. Az elnök beszámolt a múltévi működéséről, majd a zárszámadást nyújtották be és a folyó évi költségvetést szavazták meg. Vermeser E. n. dr. a gazdaközönység súlyos sérelmeit sorolta fel. Indítványozta, hogy a kamara foglaljon állást a mezőgazdasági traktorok súlyos megadóztatása és a munkásbiztosító által kirótt terhek nagy összegével szemben. Kérte továbbá az őszi katonai gyakorlatok alkalmával a gazdáknak a lórekvirálás alóli mentesítését. A kamara az indítványokat elfogadta.

Nincs többet férges, ragyás és rothadó almája annak, aki megtanulja és megfogadja Dr. Péter Béla tanításait és az általa ajánlott gyümölcsvédelmi szereket alkalmazza.

Bikakiállítás és vásár Désen. Most zajlott le a dési mezőgazd. kamara állattenyésztési és egészségügyi osztálya által rendezett bikakiállítás és vásár. A kiállításra felhajtottak 71 drb. erdélyi fehér és 25 drb. simmenthali állatot. A kiválóbb tenyészállattal rendelkezők jutalmazására 15,500 lejt és 2 dicséred oklevelet osztottak ki. Községi tenyészetek részére 31 drb. bikát vettek meg.

Gyümölcs és szőlőoltványt fajtiszta és kiváló minőségben szerezhet be minden tag Ambrosi Fischer és T-sa nagyenyedi gyümölcsfaiskolájában, hol az E. G. E. tagjai külön kedvezményben részesülnek.

Még mindig csak a tervezés stádiumában vannak a vidéki tőzsdék. Legujabban a kormány megbízásából a bukaresti tőzsde vezetősége készítelt egy tőzsde törvénytervezetet, amely külön választja az áru és érték-

tőzsdéket és tőzsdéi választott bíróságokat tervez, amelyek igen megkönnyítették a vitás kérdések gyors elintézését.

Nem fojtja meg az aranka annak a gazdának lóheréjét és lucernáját, aki a Hann és T-sa cég útján vesz államilag ólomzárolt lóhere és lucernamagot.

Gazdasági előadások Csikban. A brassói mezőgazdasági kamara Csik, Háromszék és Brassó vármegyékben a nép részére gazdasági előadásokat rendez. Csikban Cs. Péterffy József, Cseke Ferenc szentsimoni tanító; Szabó György csikszederai földmives iskolai igazgató tartanak előadásokat. A kamarától függetlenül, a földmivelésügyi miniszter is rendeztet a vármegyei gazdasági felügyelőség útján, az agronomokkal gazdasági előadásokat.

APRÓHIRDETÉSEK.

APRÓHIRDETÉSEK ÁRA: szavanként 4 lei Vastag betűkkel szedett szavak kétszeres áron számíttatnak. Legkisebb apróhirdetés díja 40 lei.

Gróf Teleki Arvéd a „Növények Hasznáról“

szóló műve 270 leinek szerzőhöz, Cluj, Dorobantilor 118. postautalványozása útján kapható. 3983

50 jólkezelt méhcsalád Országos 4 soros, Beczonádi és 42-es amerikai rakodó kaptárokban betegségem miatt olcsón eladó. Értekezni: I. Flóra fűszerüzlet Turda. 21.

Intézőt keresek. Báró Bánffy Dániel, Fugad. p. u. Alud. 19.

Szőlőoltványok

a legjobb bor- és csemegefajlokból, alanyvesszők

Berlandieri x Riparia és

Riparia portalléből, továbbá gyümölcsfákat, díszfákat stb. a legjobb minőségben ajánlanak.

AMBROSI, FISCHER & Co.

Faiskolák és szőlőoltványtelepek R.-T. Alud-Nagyenyed. Árjegyzék ingyen. 3970

MEZŐGAZDÁKNAK!

NOSPRASEN

peronospora, szőlómoly (szénaféreg), savanyuféreg, Botrytis és minden rovar ellen, amely a szőlőnek és gyümölcsnek rágással árt.

ZELIO készítmények

patkányok és egerek biztos irtására.

SOLBAR a szőlő lisztharmat, a levél-fodrosodás és rövid izütség ellen.

APHIDON levél és vértelti ellen.

Trágyalé, 46 % N

speciális trágya szőlőnek és gyümölcsösnek.

Leuna-saletrom 26 % N

visszamaradt vetések különleges fejtrágyázásához.

Kénsavas ammoniák, 20,6 % N

répa, burgonya stb. trágyázásához.

Kaphatók minden mezőgazdasági üzletben, drogeriában stb. vagy alábbi cégnél!

ROMANIL Rt. 3949

Timișoara, I. Banathaus,

amelynek mezőgazdasági osztálya készséggel és díjmentesen válaszol mezőgazdasági kérdésekre.

Fél kg. gyapju, vagy két kg. sajt árával

megmentheti birkáját a pusztulástól!

A Kolozsváron 1924-ben tartott orsz. tenyészállatkiállításán nagy aranyéremmel kitüntetett

„DISTOL“

biztosan meggyógyítja mételegyőrs juhait és szarvasmarháit!

A „DISTOL“

Kezelése egyszerű! — Biztos a gyógyulás!

Kapható:

Gergely Ferenc

Utóda cég drogueriájában.

Cluj—Kolozsvár.

Lerakatok:

Gea Krayer drogueriájában Temesvár. — Dávid János Marosvásárhely. — Farkas István Nagyvárad. — Krafft és Hubert drogueriájában Brassó.

Továbbá kapható bármely gyógyszerárban.

Ne várjon addig, míg állatja leromlik!

14

Cséplőgép

legújabb meghosszabbított típus, vasrárával SKF golyóscsapágyakkal.

Cormick-Traktor

3 vasu ekével, szijtárcsával, lámpákkal.

Malom gépek

hengerszék, sikszita, rekonstrukció.

Vetőgépek

páros és páralan soru, kombinálva műtrágyaszóróval eredeti gyári árában és hosszú fizetési feltételekkel raktárról szállíttatnak.

Román Gazdasági Gépkereskedelmi R.-T.

az

Első Magyar Gazdasági Gépgyár

R.-T. Budapest

romániai vezérképvisellete

CLUJON, Strada Regina Maria 45. szám

3997